

זיו טנא - מומחית ללקויות למידה, הוראה מותאמת וטפול רגשי- כל הזכויות שמורות.

קלפי יום הבחירות

סימולציה כיתתית: זכויות,
חובות והאמנה החברתית
שלנו

הנחיות למורה: מהלך הפעילות

**כלל ברזל אזרחי: לא
מבקשים מאף אחד
לומר למי הוא מצביע!**
הבחירות משמשות כאן
לשאלות על חיים משותפים
— ולא כהזמנה לחשוף
עמדה פוליטית אישית.

קבוצות דיון: כל קבוצה
מקבלת 2 קלפים. דנים,
רושמים מסקנות ומשתפים
במליאה. כל תלמיד
מסביר את עמדתו ומנמק.
תרגול הקשבה, נימוק,
סובלנות ושינוי עמדה.

קהל יעד ומטרה: כיתות
חטיבה ותיכון. שיעור
חינוך לפני יום הבחירות.
עיסוק בתנאי הבחירות,
זכויות, חובות, רוב ומיעוט,
והתנגשות בין זכויות.

קלף 1 — המורה יצאה מהכיתה

המורה יוצאת ואומרת: אתם צריכים להחליט בעצמכם מהם שלושת הכללים החשובים ביותר בכיתה.

דילמה: האם הרוב יכול להחליט על כל דבר?

ואז שאלה קטנה: ומה אם הרוב מחליט שכל תלמיד חדש לא רשאי לדבר בשיעור?

רוצה לשמוע דעה אחרת

תלוי

לא בטוח/ה

מסכים/ה

מה היית עושה?

כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין הכרעת הרוב לבין זכויות הפרט והמיעוט —
עקרון מרכזי בדמוקרטיה.

קלף 2 — הרוב הצביעו. אז הכול בסדר?

בכיתה 35 תלמידים הצביעו בנושא אי שימוש בפלפונים בבתי הספר.
ההחלטה התקבלה ברוב של 25 מול 10.

אבל: 10 תלמידים מתנגדים להחלטה ואומרים: יש לנו בדרך כלל השפעה בכיתה.
זה לא הוגן שלא מתייחסים לדעתינו.

הדילמה: האם עצם ההצבעה הופכת החלטה לדמוקרטית?

רוצה לשמוע דעה אחרת

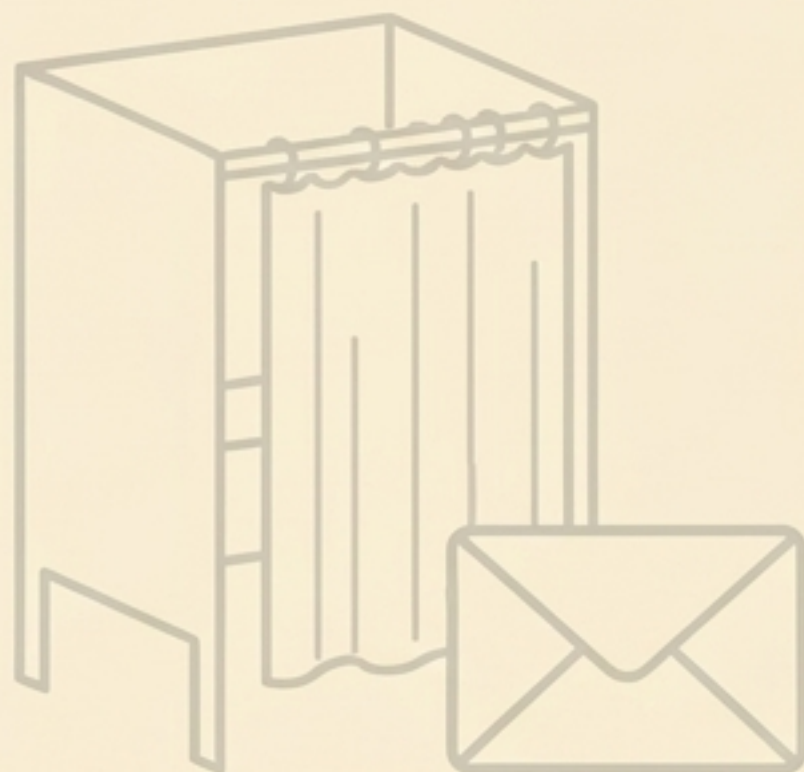
תלוי

לא בטוח/ה

מסכים/ה

מה היית עושה?

כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין רוב ומיעוט ועריצות הרוב, שכופה דעתו על המיעוט.

קלף 3 – הבחירה הסודית

בבית הספר מתקיימת בחירה לוועד. המחנך אומר: כדי שהבחירות תהינה הוגנות ושקופות, כל תלמיד צריך לספר בסוף למי הצביע. התלמידים אינם מסכימים לדעת המחנך.

הדילמה- מי מכריע? והאם זו כבר בחירה חופשית?

מה היית עושה? 🧠

רוצה לשמוע דעה אחרת 🗨️

תלוי ⚖️

לא בטוח/ה 🤔

מסכים/ה ❤️

כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין חשאיות הבחירה לבין שקיפות המידע. התנאי בבחירות נועד לאפשר לתלמידים להחליט בלי לחץ. 💡

קלף 4 — שני קולות לתלמיד מצטיין

בבחירות לועד נאמר: תלמידים שמתנדבים למען הכיתה יקבלו שני קולות.

הדילמה- האם שוויון פירושו שכולם מקבלים בדיוק אותו דבר?
מה היית עושה? 🧠

רוצה לשמוע דעה אחרת 🗨️

תלוי ⚖️

לא בטוח/ה 🤔

מסכים/ה ❤️

כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין שיוויון לבין הבחנה והתאמה
לצורך / או אפליה פסולה.

קלף 5 – אין צורך לבחור שוב

נבחר ועד תלמידים לכיתות ז למשך שנה. יושב הראש אומר: **בחרתם בנו. עכשיו תנו לנו לעבוד. אין צורך בבחירות נוספות בהמשך.**

דילמה: למה צריך לבחור שוב?

מה היית עושה? 🧠

רוצה לשמוע דעה אחרת 💬

תלוי ⚖️

לא בטוח/ה 🤔

מסכים/ה ❤️

כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין עקרון העם הבוחר במחזוריות לבין עריצות שלטון. 💡

קלף 6 – יש לכם בחירה!

על פתק הבחירות מופיעים 2 מתמודדים בולטים בכיתה ולא מצויין שמו של תלמיד נוסף שבקש להתמודד. **המורה מתנגדת:** אתם אינכם יכולים לבחור.

דילמה: האם זו בחירה?

מה היית עושה? 🧠

רוצה לשמוע דעה אחרת 🗨️

תלוי ⚖️

לא בטוח/ה 🤔

מסכים/ה ❤️

💡 כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין התמודדות חופשית לבין חוסר תחרות הוגנת. לא מספיק שיש קלפי. צריך שתהיה אפשרות ממשית להתמודדות בין חלופות.

קלף 7 – הצבעת קפיטריה

המורה אומרת: כולם מוזמנים להצביע בנושא קפיטריה של תלמידים בבית הספר!
אבל אז מתברר: **שוק תלמידי כיתה י"ב** שמתפעלים את הקפיטריה יכולים להצביע.

דילמה: איזה תנאי נפגע?

מה היית עושה? 🧠

רוצה לשמוע דעה אחרת 🗨️

תלוי ⚖️

לא בטוח/ה 🤔

מסכים/ה ❤️

💡 כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין בחירות כלליות (כל קול שווה לקול אחר) לבין העדפה מותרת לי"בתיים.

קלף 8 – אני רוצה להגיד את זה

תלמיד כותב פוסט ביקורתי על החלטה של מועצת התלמידים.
תלמיד אחר אומר: **אם אתה מבקר את ההחלטה שלנו, אתה נגדנו.**

דילמה: האם ביקורת היא פגיעה בקבוצה – או דרך להשתתף בה?

מה היית עושה? 🧠

רוצה לשמוע דעה אחרת 🗨️

תלוי ⚖️

לא בטוח/ה 🤔

מסכים/ה ❤️

כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין הזכות לחופש ביטוי ודעה לבין איסור למתוח ביקורת. 💡

קלף 9 – אני חופשי!

תלמיד אומר: אני חופשי להגיד ולעשות מה שאני רוצה, אך המעשה שלי פוגע בכבודו של תלמיד אחר.

דילמה: האם החירות שלי כוללת גם את הזכות לפגוע באחר?

מה היית עושה? 🧠

רוצה לשמוע דעה אחרת 🗣️

תלוי ⚖️

לא בטוח/ה 🤔

מסכים/ה ❤️

כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין זכות החירות לבין הגבלתה כאשר יש פגיעה באחר. 💡

קלף 10 – כולם יכולים לבחור... כמעט

מועצת התלמידים מחליטה: כולם יכולים לבחור את הנציגים – אבל תלמידים חדשים לא יצביעו השנה. הם עדיין לא מכירים מספיק את בית הספר.

דילמה: האם זו החלטה הוגנת?

מה היית עושה? 🧠

רוצה לשמוע דעה אחרת 🗣️

תלוי ⚖️

לא בטוח/ה 🤔

מסכים/ה ❤️

💡 כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין תנאי הכלליות לבין חוסר שיוויון.

קלף 11 – העסקה

מה אני רוצה

- אני רוצה להרגיש מוגן בכיתה.
- אני רוצה להיות חופשי.
- אני רוצה שהקול שלי יישמע.
- אני רוצה שהחוקים יהיו הוגנים.

ומה הכיתה מבקשת ממני בתמורה?

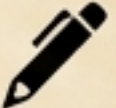
- ☑ לכבד את החוק
- ☑ לכבד זכויות של אחרים
- ☑ להשתתף
- ☑ לקחת אחריות
- ☑ לבקר כשצריך
- ☑ לעזור לשמור על כללי שיח

דילמה: איך חיים יחד כשלא כולנו רוצים אותו דבר?
כאן התלמידים מגלים לבד את המתח בין אמנה כיתתית חברתית לבין חובות.

קלף 12 – החוזה שלא חתמנו עליו

אף אחד מאיתנו לא חתם על חוזה כשנולד. ובכל זאת, כולנו חיים בתוך חברה שיש בה כללים, זכויות וחובות.

לכן: מה אנחנו מקבלים מהחברה? ומה אנחנו נותנים לה?

כרטיס יציאה מהשיעור - כל תלמיד כותב משפט אחד:

בחברה דמוקרטית חשוב לי ש _____,

ובתמורה אני מוכן/ה _____.

בערב רציחתו, בנאומו האחרון בעצרת השלום ב-4 בנובמבר 1995, הדגיש יצחק רבין את מרכזיות הבחירות כדרך הבלעדית לפתרון מחלוקות בתוך המדינה:

“

בדמוקרטיה יכולות להיות מחלוקות, אך
ההכרעה תהיה בבחירות דמוקרטיות...”

— יצחק רבין